

'Jag är norsk men min pappa är från Kuba'

- En studie av tvärkulturella uppväxtförhållanden

Linda Ruud

Handledare: Åsa Nilsson Dahlström
Examinator: Björn Alm

Linköpings universitet
SE-581 83 Linköping, Sverige
013-28 10 00, www.liu.se

Upphovsrätt

Detta dokument hålls tillgängligt på Internet – eller dess framtida ersättare – under 25 år från publiceringsdatum under förutsättning att inga extraordinära omständigheter uppstår.

Tillgång till dokumentet innebär tillstånd för var och en att läsa, ladda ner, skriva ut enstaka kopior för enskilt bruk och att använda det oförändrat för ickekommersiell forskning och för undervisning. Överföring av upphovsrätten vid en senare tidpunkt kan inte upphäva detta tillstånd. All annan användning av dokumentet kräver upphovsmannens medgivande. För att garantera äktheten, säkerheten och tillgängligheten finns lösningar av teknisk och administrativ art.

Upphovsmannens ideella rätt innefattar rätt att bli nämnd som upphovsman i den omfattning som god sed kräver vid användning av dokumentet på ovan beskrivna sätt samt skydd mot att dokumentet ändras eller presenteras i sådan form eller i sådant sammanhang som är kränkande för upphovsmannens litterära eller konstnärliga anseende eller egenart.

För ytterligare information om Linköping University Electronic Press se förlagets hemsida <http://www.ep.liu.se/>.

Copyright

The publishers will keep this document online on the Internet – or its possible replacement – for a period of 25 years starting from the date of publication barring exceptional circumstances.

The online availability of the document implies permanent permission for anyone to read, to download, or to print out single copies for his/hers own use and to use it unchanged for non-commercial research and educational purpose. Subsequent transfers of copyright cannot revoke this permission. All other uses of the document are conditional upon the consent of the copyright owner. The publisher has taken technical and administrative measures to assure authenticity, security and accessibility.

According to intellectual property law the author has the right to be mentioned when his/her work is accessed as described above and to be protected against infringement.

For additional information about the Linköping University Electronic Press and its procedures for publication and for assurance of document integrity, please refer to its www home page: <http://www.ep.liu.se/>.

Sammanfattning

Jag vill undersöka och beskriva tvärkulturell fostran. Syftet med uppsatsen är att studera hur barn formas av att växa upp med två kulturer, det vill säga där barnets/barnens föräldrar kommer från två olika kulturer och den ena kulturen inte är representerad under barnets/barnens uppväxt.

Frågeställningarna utifrån detta är;

- Vad förmedlar föräldern till barnet/barnen av denna kultur?
- Vilka förhoppningar har föräldern kring innebörd och konsekvenser av den tvärkulturella fostran och uppväxten?

Litteraturstudien visar att i en tvärkulturell fostran får man först se vad kulturen bär med sig, vilka kulturtraditioner och förhållningssätt som finns i de respektive kulturena. Har de exempelvis en grund i grupp- eller individorientering där olika synsätt förespråkas och premieras, och där dessa tar sig olika uttryck i fostran och under uppväxten? Begrepp som innefattar en tvärkulturell fostran är identitet, socialisering, etnicitet och nationalism. Flera studier visar även på språkets betydelse för socialisering och kulturell identitet. Vem man är och vem man blir påverkas av språket och även speglas däri.

Resultaten från studiens intervjuundersökning och autoetnografi pekar bland annat på betydelsen av kontakter med familj och släkt genom audiovisuella hjälpmedel via internet, att hålla en positiv bild av den andra föräldern, samt att visualisera kulturen genom fotografier och föremål.

Nyckelord

Tværkulturell fostran, ensamstående förälder, identitet, socialisering, etnicitet.

Abstract

My aim of this study is to investigate and describe cross-cultural upbringing. The purpose of the essay is to study how children are formed by growing up with two cultures, ie where the child's/children's parents come from two different cultures and one culture is not represented during the child's/children's upbringing.

The issues from this are;

- What does the parent convey to the child/children of this culture?
- What hopes does the parent have regarding the meaning and consequences of the cross-cultural upbringing?

The literature study shows that in a cross-cultural upbringing one must first see what the culture carries with it, which cultural traditions and attitudes that exist in the respective cultures. Do they, for example, have a foundation in group or individual orientation where different views are advocated and rewarded, and where these take different forms in parents' views and during the children's upbringing? Concepts that involve cross-cultural upbringing are identity, socialization, ethnicity and nationalism. Several studies also show the importance of language for socialization and cultural identity. Who you are and who you become are affected by language and also reflected in the language.

The results of the study's interview survey and auto-ethnography point to, among other things, the importance of contacts with family and relatives through audiovisual aids via the internet, to keep a positive image of the other parent, and to visualize the culture through photographs and objects.

Keywords

Cross-cultural upbringing, single parent, identity, socialization, ethnicity.

Innehållsförteckning

Tack!

Inledning och bakgrund	7
Syfte och frågeställningar	7
Tidigare forskning, samt uppsatsens ramverk	9
Begrepp och definitioner	10
Teoretisk bakgrund	11
En modell eller flera?	11
Individ- respektive grupporienterad kultur	11
Mångkultur, samt uppfostransstilar	13
Ambivalens och styrkor	14
Behov och känslor samt dess uttryck	15
Berikande tvärkulturell fostran	15
Språk	16
Nationalitet, kategoriseringar samt mänskliga drivkrafter	17
Etniska grupper och gränser	18
Metod	19
Undersökningsmetod och genomförande	19
Etiska principer	21
Bearbetning av undersökningsmaterial	21
Studiens ansats och avgränsning	22
Metoddiskussion	23
Resultat	25
Presentation av informanterna	25
Informant A - Maria	25
Informant B - Anna	25
Informant C - Rufus	25
Informant D - Jeanette	25
Teman	26
Kontakter	26
Positivitet	27

Berätta om och prata om pappa	27
Visualisera	28
Utseende och etnicitet	29
Barnets syn på sig själv, och att veta vem man är	29
Acceptans, förståelse och tolerans	30
Inga konstiga frågor, vara ärlig och att följa barnen	30
Musik, dans och sång	31
Språk och läsning	32
Matkultur	33
Traditioner	34
Resor	35
Framtidstankar	35
Analys och diskussion	38
Globalisering och mångkultur	39
Uppfostransstil, och berikande tvärkulturell fostran	40
Grundläggande behov i fostran och under uppväxt	41
Språk	42
Kategorier och klassificeringar	43
Nationalism och identitet	43
Etniska grupper och gränser	44
Avslutande syntes, och förslag till framtida forskning	45
Referenser	48
Filmreferens	50
Bilaga 1	51
Intervjuguide	54

Tack!

Stort tack till informanterna som öppet och frikostigt delade med sig av sina erfarenheter och tankar.

Tack till Åsa för goda idéer, bollplank samt alltid snabba och tydliga svar.

Till biblioteken på Valla och Campus Norrköping, där jag har tagit hjälp av flertalet av medarbetarna i sökandet, eller snarare grävandet, samt beställande av material till uppsatsen. Ett särskilt tack till Ann Tobin, Marie Didriksson, Erika Crabo och Björn Hellberg för hjälp i sökande av passande litteratur och artiklar som tycktes gömma sig, och som till slut smög fram som skatter.

Tack till Jacob för återkommande och snabb dator/teknikhjälp samt uppmuntran. Likaledes till Anita för hejarop. Stort tack till mormor och morfar - mina föräldrar för all kärlek och lek med min dotter Agnes särskilt vid förskolans jullov under min skrivperiod.

Till min kärlek, inspiration och drivkraft – mi tesoro Agnes.

Januari 2019

Linda Ruud

Inledning och bakgrund

Barn idag, barn av idag. Under vilka förhållanden växer barn upp idag, när det gäller en uppväxtmiljö med två kulturer? Mitt intresse för detta kommer utifrån en högst personlig utgångspunkt då min dotter har en svensk mamma, det vill säga jag, och en pappa från Kuba. Såväl under hennes tid i magen och nu under hennes första tre levnadsår har frågor kring att ha föräldrar från olika länder och kulturer samt hur detta kommer att ge avtryck och forma henne varit närvarande för mig, och är naturligt fortsatta och kontinuerliga frågor.

I och med att ämnet är så pass personligt är jag medveten om att det kan inverka på mina studier och analyser, och är en fråga som jag får vara uppmärksam på. Framförallt tänker jag att det är en fördel då jag kan sätta mig in i kontexten.

Så långt jag kan minnas har jag haft ett intresse för andra länder och kulturer, och mitt engagemang för barn har gett mig den givande fråga som är viktig och relevant för min dotter och vår familj såväl som för barn i liknande situation. Det gäller i synnerhet då rörlighet och utbyte mellan länder och kulturer över vår värld ger upphov till familjer med olika ursprung och bakgrund som kan benämnas för tvärkulturell.

Syfte och frågeställningar

Jag vill undersöka och beskriva tvärkulturell fostran. Syftet med uppsatsen är att studera hur barn formas av att växa upp med två kulturer, det vill säga där barnets/barnens föräldrar kommer från två olika kulturer och den ena kulturen inte är representerad under barnets/barnens uppväxt. Det jag avser med att en kultur inte är representerad är utifrån förhållanden där föräldrar har separerat. Detta kan ha skett före barnet föds, eller i en tidig ålder eller senare. Det kan även förhålla sig så då föräldrar och barn lever i ett annat land, Sverige, än det som föräldern kommer ifrån.

Barnet/barnens ålder är inte en faktor i studien, fokus är vad föräldern ger till sitt barn oavsett ålder och tidpunkt. Min studie handlar därmed om barn och föräldrar som befinner sig och lever inom en ram av olika kulturer. I detta fall handlar det om där föräldrarna kommer från olika länder.

Det finns en hel del forskning inom ett brett spektrum om barn och föräldraskap, samt föräldraskap i olika kulturer. Studier om barn och föräldraskap utifrån ett tvärkulturellt perspektiv verkar dock inte ha gjorts i någon närmare utsträckning, vilket gör ämnet än mer intressant och viktigt att undersöka.

Frågeställningarna är utifrån detta följande;

- Vad förmedlar föräldern till barnet/barnen av denna kultur?
- Vilka förhoppningar har föräldern om innebörd och konsekvenser av den tvärkulturella fostran och uppväxten?

Tidigare forskning, samt uppsatsens ramverk

Som jag beskrev tidigare finns det forskning om barn och om föräldraskap i olika kontexter och utifrån olika infallsvinklar. En analys av den tidigare forskningen inom området visar dock inte på att några studier har ställt samma frågor i detta ämne. Barndom, uppväxt och utvecklingsfrågor är vad jag har sett flitigt beforskat, och det finns vissa beröringspunkter mellan min studie och andras. Förhållandet med föräldrars bakgrund och kultur tycks dock endast ha studerats i vissa specifika frågor och inte tidigare med fokus på betydelsen av kultur förmedlat till barn till föräldrar från olika kulturer.

Ramverket för min studie och uppsats är antropologiska teorier om tvärkulturell fostran, socialisering, identitet, nationalism och etnicitet. Mitt ämne kommer jag att diskutera och problematisera utifrån aspekter av globalisering och mångkultur. Resultaten av studien kommer jag att belysa och analysera utifrån Fredrik Barths (1998) teorier med fokus på etnicitet och gränser, Mary Douglas (1966 a och b) med fokus på klassificeringar och kategorier, Benedict Anderson (1992) utifrån synen på nationalism, samt Anthony Giddens (1996) utifrån tankar om tillit. Jag kommer även att presentera en avslutande syntes av ovanstående, samt med bland annat ämnen till fortsatta studier.

Med min studie och uppsats hoppas jag bidra till forskning i frågan om vad som förmedlas till barnet/barnen från en kultur som inte är representerad under uppväxten.

Begrepp och definitioner

För att inleda den teoretiska delen av uppsatsen vill jag här beskriva de begrepp som är centrala och kommer att användas.

Tvärkulturell fostran är enligt Plöjel Westmoreland (2001: 12) fostran som medför inslag från två kulturer. I uppsatsen kommer jag utifrån detta beskriva fostran där barnets/barnens föräldrar kommer från två olika länder eller kulturer.

Ett annat centralt begrepp är därför identitet, vilket beskrivs av Hendry (2016: 301) som idéer om sig själv och ens sociala kopplingar som vanligtvis avspeglar födelse och uppväxt. Det kan även inkludera egna val i synnerhet när det gäller den globala spridningen av kulturella idéer och människors ökade rörlighet i vår globaliserade värld.

Kopplat till såväl fostran som identitet är socialisering. Hendry (2016: 19) menar att det är forndet av ett samhälls system av klassificering och sätt att bete sig, där barnet övergår från en biologisk varelse till en social varelse. Socialisering innebär därmed ett barns, eller en nykomlings, fostran att bli en samhällsmedlem och förvärvandet av sociala koder, regler och normer.

Ett sista begrepp som jag vill beskriva är etnicitet, vilket är kopplat till social identitet. Hylland Eriksen (1999: 285-286) beskriver det som en socialt och kulturellt definierad företeelse som kommunicerar kulturskillnader på så sätt att etnicitet manifesteras på olika sätt beroende på kontext. Etnisk gränssättning gör att kontraster produceras i förhållande till andra, vilket ger en känsla av kulturell tillhörighet och trygghet.

Teoretisk bakgrund

I kommande del beskriver jag ämnet och teoriansknytningar utifrån ett socialantropologiskt perspektiv.

En modell eller flera?

James och Prout (2015: 64-65) beskriver hur vi skapar olika behov efter våra olika kulturella värderingar, att det finns en mångfald av vägar fram till mognad, och att barnuppfostran därför kan ta sig olika uttryck.

Ramsey et al. (2018: 41-42, i Demir och Sümer, 2018) menar också att föräldraxis varierar stort mellan olika kulturer. Genom olika historiska trender har skilda teoretiska perspektiv varit relevanta. Det evolutionära perspektivet föreslår att olika föräldraxis utvecklades i och med de svårigheter som mötte våra föregångare och att dessa skapar skillnader i socialisering. Relaterat till detta identifierar anknytningsteorin en adaptiv, genom anpassning utvecklingsmässigt ramverk där närhet till vårdgivaren för vård och skydd är avgörande. En ytterligare modell är den så kallade bioekologiska som också har relevans genom sin beskrivning att förälder-barn påverkas på ett flertal nivåer såsom individuell-, familje-, samt kulturell nivå. På detta sätt beskriver Ramsey et al (2018: 49, i Demir och Sümer, 2018) att uppfattningar och stilar samt olika praxis från föräldraskapet varierar stort mellan olika kulturer. De påpekar vidare att den kulturella kontexten spelar en betydande roll i hur föräldraskap inverkar på utgången för barnen.

Individ- respektive grupporienterad kultur

Vad gäller det sistnämnda finns det också skillnader mellan olika kulturer när det gäller huruvida kulturen ses som individualistisk eller kollektivistisk. Detta har sin utgångspunkt i vilken kultur man själv är uppvuxen med samt befinner sig i och inverkar som en följd på föräldraxis.

Lai Yick Tung (2015: 13-15) beskriver att vi lär oss kultur genom överförda värderingar, uppfattningar, normer och sätt att leva från familj, skola och andra sociala omgivningar. Föräldrar spelar en betydande roll i denna process till sitt/sina barn. Hon menar vidare att samma förhållande råder åt andra hållet, det vill säga att kulturen guidar föräldrarnas förhållningssätt. Därmed följer att föräldrar från olika kulturer kommer att ge eller bidra med olika föräldraxis såsom mål och förhållningssätt. Detta kan skilja sig åt mellan så kallad kollektivistisk kultur respektive individualistisk kultur. I den förstnämnda definieras ett samhälle som bestående av nära interaktioner mellan medlemmarna, med en stark identitet av in-grupp och gemenskap. I dessa samhällen betonas familjens betydelse och lydnad till auktoriteter. Detta skulle leda föräldrar att socialisera sina barn till att vara passiva och lydiga. Den individualistiska kulturen definieras som ett samhälle där medlemmarna värderar autonomi, oberoende och ser sig själva som löst tillhörande samhället. Därmed leder detta till att föräldrar uppmuntrar sina barn att vara oberoende och självständiga från en tidig ålder.

Plöjel Westmoreland (2001: 16) vill ge en beskrivning av innebörden av tvärkulturell fostran genom en studie av fostran från två olika kulturtraditioner, den svenska och den italienska. Plöjel Westmoreland (2001: 75) menar att fostran tar sig olika uttryck och utformas olika beroende på vad som prioriteras. I ett samhälle som Sverige där individen och individens rätt sätts i centrum är fokus för fostran till självständighet, frihet och oberoende såväl i hemmet och i samhället i stort, och där staten har stöttat och i vissa fall till och med ersatt, familjen.

I ett gruppcentrerat samhälle, som exempelvis Italien som Plöjel Westmoreland (2001: 36-37, 78-82, 169) undersöker, har istället familjen varit den instans som har haft huvudansvaret för familjen. Normer och värderingar som betonas är värnandet av familjen och fostran till respekt, lydnad, lojalitet och medmänsklighet. Det står tydligt att det svenska sättet att fostra kännetecknas av självständighet och det italienska med självkänsla.

Olika stilar i uppfostran beskrivs även av Selin (2014: 1-2) som menar att det finns skillnader mellan individualistiska respektive kollektivistiska kulturer. Hon poängterar dock att föräldraskap är knutet till kärlek och omsorg.

Mångkultur, samt uppfostransstilar

Enligt Plöjel Westmoreland (2001: 11-13) kan vi i vår mångkulturella värld inte ta för givet att barn fostras till att tillhöra och påverkas av endast en kultur. Med ökad rörlighet över nationsgränser och möten mellan kulturer bildas nya familjekonstellationer med barn som fostras utifrån olika kulturtillhörigheter. Denna tvärkulturella fostran innebär betydande inslag från två klart skilda kulturtraditioner och ger upphov till nya identitetsmöjligheter. Två kulturer och identiteter innebär två olika sätt att tänka och förhålla sig – olika normer och värderingar. Delar eller element från de två kulturerna förenas i den tvärkulturella fostran.

Plöjel Westmoreland (2001: 14) gör ett viktigt påpekande genom att beskriva att det är först i en annan kulturs ögon som en främmande kultur kan komma mer i dager. Hon beskriver det som en dialog där mötet mellan två kulturer inte smälter eller blandas samman utan var och en bevarar sin enhet och helhet - i en ömsesidig berikning. Hylland Eriksen (2004: 156-157, 161) beskriver det med orden att identifikation sker genom etablering av såväl upplevda likheter som med skillnader till andra, att det med andra ord är kontraster som är viktiga i denna process. Identifikation skapas därmed från insidan samt utsidan, i mötet mellan ens uppfattning av sig själv och uppfattning från andra.

Singla (2015: 139, 141) beskriver att föräldrar i en tvärkulturell förhållande har på den positiva sidan förmågan att fokusera på gemensamma likheter, att kunna skilja på viktiga och oviktiga olikheter och se värdet av en stödjande social omgivning. Hon menar vidare att det blandade arvet ger större flexibilitet och ett större och bredare intresse för andra kulturer, samt även förmåga att förstå och relatera till andra.

Dessa ovanstående beskrivningar pekar på att uppfostransstil, förälders närvaro samt inställning är några faktorer som har visat sig ha betydelse i fostran och i identitetsprocessen.

Ambivalens och styrkor

Plöjel Westmoreland (2001: 173-174) redogör för att identitetsprocessen för ungdomarna i hennes studie inte har varit oproblematiske. De har upplevt en kluvenhet där de har pendlat mellan det svenska och det italienska för att så småningom funnit en balans och hittat sig själva. Att befinna sig mellan två synsätt av det individualistiska och det gruppinriktade har bidragit till att ungdomarna har sett både de positiva och de negativa sidorna av de båda inriktningarna. Medvetenheten om dessa och självreflektionen har gjort att de har insett att de är en del av båda och sökt integrera dem till en helhet. Känslan av att ha en dubbel identitet är ständigt närvarande, och är något de har lärt sig leva med och acceptera.

Enligt Plöjel Westmoreland (2001: 173-174) beskriver ungdomarna trots denna kluvenhet och ambivalens att de är stolta över sitt ursprung och glada att tillhöra två kulturer, och att det har berikat deras tillvaro. Det har även medfört att de trivs bäst i, känner sig väl förtrogen med och kan integrera sig i sammanhang där många olika kulturer finns representerade.

Hylland Eriksen (2004: 159-160) bekräftar denna betydelse av samhörighet och tillhörighet när han beskriver att identifikation består av relationella samt situationsgrundade faktorer.

Således handlar identifikationsprocessen om såväl relationer med andra som med det sammanhang individen befinner sig i.

Behov och känslor samt dess uttryck

Fokus för Plöjel Westmoreland (2001: 85-86) är hur fostran är kulturellt betingat. Det står klart att barn har grundläggande behov som mer eller mindre är gemensamma för barn oavsett kulturtillhörighet såsom kärlek och trygghet, föda, erkännande samt ansvar. Dock visar föräldrar i olika kulturer att de ser olika på vad som är barns behov.

Kopplat till mänskliga behov har vi Giddens (1996: 84-85) beskrivning av modernitet och tillit. Han menar att i och med att abstrakta system utvecklas blir tillit till opersonliga principer och till anonyma medmänniskor oundgängliga för den sociala tillvaron, och att det finns ett psykologiskt behov av att finna andra att hysa tillit till.

Enligt Plöjel Westmoreland (2001: 129) framstår familjen som mycket viktig, och står för trygghet, gemenskap, respekt och lydnad. Ett annat område som Plöjel Westmoreland (2001: 137, 146, 148) tar upp är olikheten att visa känslor, exempelvis glädje och stolthet från föräldrarnas sida gentemot barnen, och även frågan om auktoritet.

Berikande tvärkulturell fostran

Resultatet av Plöjel Westmorelands studie (2001: 271, 274) visar på en kombination av de båda kulturerna där olikheterna i de båda traditionerna har berikat och befruktat varandra. Ingen av ungdomarna har valt eller tagit ställning till en kultur utan har fört en dialog och känt tillhörighet till båda kulturerna. Ett sätt att beskriva det på är att ungdomarna ser det som en styrka, att de har fått två sorters uppfostran – att ha fått litet mera. Det har medfört att de har fått en viss distans till vad som representerar olika världar och att de även kan anpassa sig till nya världar och synsätt, och därmed visa tolerans och respekt gentemot olik tänkande. Den tvärkulturella fostran har resulterat i ett medvetet reflekterande över var man själv befinner sig i relation till de båda kulturerna. Denna fostran har främjat egenskaper som tillit, självständighet och flexibilitet i förhållande till identitetsupplevelse.

Ungdomarna i Plöjel Westmorelands (2001: 179) studie beskriver en bra barndom, en lycklig uppväxt och tyckte att de hade fått en bra uppfostran som de mycket väl kunde tänka sig att ge sina egna barn. Under barndomen hade ungdomarna enligt Plöjel Westmoreland (2001: 121-123) dock upplevt och blivit påmind om att de var annorlunda. Denna känsla blev mer markant ju äldre man blev. Samtidigt ska sägas att det var något de var stolta och privilegierade över.

Språk

Plöjel Westmorelands studie (2001: 176) pekar på språkets betydelse för känslan av sin identitet då ungdomarna i studien beskriver att så länge de inte behärskar italienska har de svårt att känna sig italienska. Singla (2015: 110) beskriver att en tvärkulturell bakgrund kan vara berikande bland annat genom att barnen ofta kan ha lingvistiska fördelar.

Vidare beskriver en rapport att språket har en viktig roll i identitetsskapande processer samt i konstruktionen och förhandlingen om identitet (Rapport från ASLA, 2014: 7). Även Wellros (1998: 13-15, 154-155) förmedlar språkets ytterst viktiga roll i socialisationsprocessen. Tankemönster skapas med hjälp av språket, vilka lär ut normer och värderingar som förs vidare till en ny generation. Den sociala identiteten förstärks även av språket. Gemenskap och samförstånd skapas som en positiv upplevelse av ett gemensamt modersmål, och det stärker även ens självbild och självkänsla.

Nationalitet, kategoriseringar samt mänskliga drivkrafter

Wellros (1998: 153, 157) menar att etnicitet och nationalitet sammanfaller som sociala identiteter för många grupper som bildar majoritet i sitt land. Som exempel nämner hon att de flesta i Sverige är svenskar både i nationell och etnisk bemärkelse. Medan många invandrare exempelvis har fått svensk nationalitet genom ansökan om svenskt medborgarskap, men de betraktas emellertid inte som svenskar.

Enligt Wellros (1998: 13-14) har människan behov av att skapa ordning genom att kategorisera, sortera och organisera. Detta är ett område som Douglas (1966 a: 13-14, 143, 197) har beskrivit där hon menar att människor gör klassificeringar i syfte att bringa ordning i det sociala livet. Då vi lever i en kaotisk värld söker vi att skapa ordning genom att kategorisera. Hon skriver om hur olika typer av sociala ordningar avspeglas i olika kulturer.

Douglas (1966 b: 47-49) skriver också om hur avvikelser, eller anomalier, från den sociala ordningen måste hanteras, så att de inte skapar oro och ångest. Några sätt att hantera avvikelser är, förutom att korrigera avvikelserna, att omdefiniera kategorierna eller skapa nya. Detta har betydelse för hur kategorier både bekräftas och förändras.

Hylland Eriksen (2004: 121, 130) beskriver att det inom antropologiskt tänkande finns två typer av natur – den inre och den yttre. Den inre står för mänsklig natur och den yttre för den miljö som omger oss och som vi är en del av. Han menar att vi kan se det med begreppen 'där ute' samt 'här inne'.

Detta tanke- och förhållningssätt kan kopplas till tvärkulturell fostran i form av identitetsprocessen där funderingar rör sig mellan kopplingar till ens inre och det man möter utanför sin egen person.

Kopplat till ovanstående resonemang vill jag ta upp Anderson (1992: 21, 22, 23) som beskriver hur nationalism kan förstås. Han menar att nationalitetskänslan är en personlig och kulturell upplevelse, och ser framförallt nationalism som en individs sätt att föreställa sig sitt liv. Denna föreställda gemenskap bygger på en idé om att vi medlemmar i en nation hör ihop. Trots att vi kan ha litet gemensamt, förenas vi i en gemensam idé om att vi alla är exempelvis svenskar.

Etniska grupper och gränser

Barth (1998: 9) menar att empiriska undersökningar visar att det finns två upptäckter kring etniska gränser. Det är för det första att gränser existerar trots att människor rör sig över dem. Detta innebär att etniska distinktioner inte är beroende av en frånvaro av rörelse, kontakt och information. De inkluderar istället en social process där kategorier kvarstår trots förändringar i deltagare och medlemskap. För det andra kvarstår stabila, bestående och ofta livsviktiga sociala relationer och underhålls över gränser, och är ofta grundade på etniska karaktärer. Det betyder med andra ord enligt Barth (1998: 10) att etniska distinktioner inte förutsätter avsaknad av social interaktion och acceptans, utan snarare ofta utgör grunden för ett socialt system. Sociala interaktioner mellan olika etniska grupper leder inte till att etniciteten försvinner, utan kulturella olikheter kan kvarstå trots kontakter och ömsesidigt beroende mellan etniska grupper. Barth (1998: 15-16) menar dock att etniska grupper upprätthålls genom kontinuerliga markeringar av kulturella olikheter i förhållande till andra grupper.

Tillhörigheten till en etnisk grupp har både kollektiva och individuella aspekter. Wu Shu-Hsien (i Bell-Villada et al., 2012: 332) berättar om en kvinna som uttryckte sin etniska tillhörighet och kultur med att förklara att hon tagit det bästa från varje kultur och format den till sin egen. På så sätt kan den etniska identiteten utformas av enskilda individer, utan restriktioner.

Metod

I denna del beskriver jag studiens metod, tillvägagångssätt, etiska principer samt en kritisk metoddiskussion.

Undersökningsmetod och genomförande

Min huvudsakliga metod för datainsamling i denna studie är semi-strukturerade intervjuer. Jag använder mig även delvis av autoetnografi, vilket innebär att jag inkluderar mig själv och mina erfarenheter i studien. I samband med detta kommer jag göra jämförelser samt reflektera och analysera materialet utifrån ett hermeneutiskt förhållningssätt och tolkningsarbete.

De tre intervjuerna hade formen av en naturlig blandning av semi-strukturerade intervjuer och så kallad naturlig konversation, då jag följde intervjupersonerna i deras beskrivningar och utifrån detta ställde följd- och fördjupande frågor. Intervjuer som metod ger möjlighet att belysa och få insikt i ämnet i stort med öppna frågor utan att inledningsvis avgränsa ämnet. Fokus och syftet var att ta del av intervjupersonernas egna uppfattningar, erfarenheter och synsätt.

Just detta kvalitativa angreppssättet att få del av uppfattningar och synsätt beskriver Bryman (2018: 561) som att man genom intervjuer kan få en djupare förståelse för informanternas upplevelser och erfarenheter genom att söka sätta sig in i och se världen genom deras ögon. Denzin (2009: 217) beskriver intervju som metod som ett sätt att skriva världen. Intervjun är en egen miniatyrvärld. Genom detta synsätt menar Denzin (2009: 217-218) att intervjun fungerar som en narrativ anordning som tillåter oss att berätta om oss själva. Det har då även funktionen som en gemenskap kring en erfarenhet. Intervju är en aktiv text där mening skapas och utförs, och utgör ett sätt att återskapa världen.

Intervjupersonerna är jag bekant med sedan tidigare, främst utifrån mitt intresse och engagemang inom dans. Jag tog kontakt genom att skriva till dem och presentera min studie och ämne. De tillfrågades om de var intresserade att delta, där jag informerade om att jag skulle komma att spela in intervjuerna för mitt kom-ihåg, via Skype. Jag planerade att använda mig av detta hjälpmedel då informanterna är bosatta på olika platser inom Sverige och i Norge, samt att det möjliggör en kontakt med ljud, bild och inspelningsfunktion. Informanterna informerades även om att intervjuerna förväntades ta upp till en timma.

Jag skrev mina tilltänkta frågor/frågeområden i en intervjuguide, se bilaga 1. Det gav mig en plan och en struktur för samtalen. I och med avsikten med semi-strukturerade samtal följde jag intervjupersonerna i deras beskrivningar och i samtalet. Därmed kom intervjuguiden att finnas i mitt huvud som ett stöd, där jag kunde inflika dessa frågor vid lämpliga tillfällen, samt främst ställa följd- och fördjupande frågor utifrån intervjupersonernas berättelser. Intervjuerna genomfördes via Skype vid två av intervjutillfällena och en med hjälp av inspelning vid telefonsamtal. Informanterna fick utskrift av intervjuerna skickad till sig i syfte att läsa igenom och se huruvida jag skulle göra ändringar eller tillägg. Jag kontaktade informanterna i ett senare skede och frågade dem vilka fiktiva namn de önskade för uppsatsen. Jag har även valt att själv delta med ett fiktivt namn i linje med mina informanter. Namnen presenteras tillsammans med en kort beskrivning av informanterna i inledningen av resultatdelen.

Jag funderade även över att genomföra deltagande observationer som ett komplement. Efter en del begrundande över vad det skulle tillföra kom jag fram till att detta kunde ge korta inslag, dock utan den mer djupgående informationen som jag skulle önska av en andra undersökningsmetod. I samband med överväganden av för- och nackdelar kom jag fram till att i och med att jag är en del av detta ämne bör jag visa mer explicit vad som är mina funderingar och var jag befinner mig i frågan. Jag beslutade därför att bli en del av informanterna på det sättet att jag beskriver mina tankar och funderingar på vad jag vill tillföra till min dotter från hennes pappas kultur, det vill säga i form av autoetnografisk skildring.

Etiska principer

Bryman (2018: 170-171) beskriver grundläggande etiska principer kring forskningens frivillighet, integritet, konfidentialitet och anonymitet.

Dessa aspekter har jag beaktat i min undersökning vad gäller informationskravet angående undersökningen och dess syfte, samtyckeskravet angående informanternas frivilliga medverkan, konfidentialitetskravet om hanterandet av studiens uppgifter, samt nyttjandekravet att uppgifterna avser endast forskningsändamål.

Bearbetning av undersökningsmaterial

Redan vid samtalen med intervjupersonerna hörde jag och kunde utläsa ett antal kategorier eller teman i deras berättelse - teman om vad de tar med sig av kulturen till sina barn. Vid andra genomlysningen av respektive samtal skrev jag ut dem. Detta bildade då grunden och fältanteckningarna av materialet. Därvid följde genomläsning efter genomläsning, i samtidig kombination med analyser och utvärdering, av respektive utskrift samt sinsemellan i syfte att finna samtliga kategorier/teman som jag kunde utläsa. Detta arbete resulterade i kategorier av intervjupersonernas beskrivningar av sina erfarenheter och tankar. Kategorierna i sin tur gav jag namn efter innehåll och innebörd, exempelvis 'Positivitet', det vill säga föräldrarnas vikt att hålla en positiv bild av den andra föräldern. Beskrivningen och presentationen av dessa teman följer i resultatdelen.

Kvales och Brinkmanns (2014: 252) beskrivning av bearbetningsprocessen ger en god liknelse till hur jag har tagit mig an undersökningsmaterialet och sökt förståelse, tolkningar och analyser. Det hermeneutiska förhållningssättet och tolkningsarbetet är en ständig process mellan delar och helhet, som de benämner för den hermeneutiska cirkeln. Det är en god cirkel där uppfattningar och tolkningar sker där forskaren prövar delarna mot helheten och vice versa.

Widerbergs (2002: 26) beskriver att tolkningsprocessen tydliggörs när forskaren klargör vilken förförståelse hen har. Detta gör forskarens kunskap både nyanserad och lättare att värdera, och därmed mer tillförlitlig när det gäller kunskapsanspråken.

I linje med denna beskrivning och målsättning har jag sökt att redogöra för min förförståelse av ämnet, i synnerhet genom den autoetnografiska skildring som inkluderas i resultatdelen.

Emerson et al. (2011: 37-38, 251) diskuterar hur forskaren kan föra anteckningar och hur tolkningar kan göras av etnografiskt material, där de menar att beskrivningar inifrån informanternas världar är ett sätt att representera och analysera deras utsagor.

Studiens ansats och avgränsning

Den övergripande ansatsen för min uppsats kan liknas vid autoetnografi på så sätt att jag utgår från min förförståelse och kännedom i frågan och området, dock med det viktiga tillägget att jag önskar visa på gemensamma aspekter mellan intervjuerna med informanterna och min autoetnografi. Mitt bidrag till empirin är i och med den autoetnografiska metoden att beskriva mina tankar och funderingar kopplat till att vara ensamstående förälder till ett barn vars andra förälder kommer från en annan kultur - vad jag förmedlar till min dotter.

Denzin (2009: 205) beskriver att karaktären av autoetnografi är att knyta ihop det autoetnografiska med det kulturella och det sociala. Genom vårt skrivande och talande är vi en del av världen som vi studerar. På detta sätt görs det synligt för läsaren om denna värld och hur vi ser på den.

Min avgränsning i denna studie är att jag har valt att undersöka hur föräldrar och deras barn oavsett ålder, kön och geografisk bakgrund hanterar frågor kring tvärkulturell fostran i en samtida kontext. Jag ska även framföra att familjer och föräldrar kan ha olika sammansättning av mamma-pappa, mamma-mamma eller pappa-pappa. Fokus och avgränsning för denna uppsats är det tvärkulturella sammanhanget.

Denzin (2009: 85) beskriver att samhällsvetenskaperna består till fullo av tolkningar. Den kvalitativa forskaren möts av ett berg av intryck, dokument och fältanteckningar, och ställs då inför den utmanande och svåra uppgiften att bringa reda i vad som har upptäckts eller lärts. Tolkningarna som tar vid är en konst, att röra sig från fältet till texten och till läsaren i ett textmässigt verk som möjliggör dessa upptäckter eller lärdomar. Denzin (2009: 88-89) menar vidare att detta är en reflexiv process. Den som skriver presenterar sitt unika jag i texten, ett själv som till viss del hävdar sitt bestämmande över ämnet som tolkas. Vidare avgör författaren på vilket sätt ämnet ska presenteras.

Detta säger en hel del om såväl förtjänsterna som utmaningarna med de kvalitativa och autoetnografiska undersökningsmetoderna genom att beskriva dess beståndsdelar och process.

Metoddiskussion

Jag uppskattar Denzin's (2009: 217-218) beskrivning och bild av forskning och dess metoder. Det är ett intressant och tilldragande sätt han presenterar intervju som ett berättande mellan berättare och lyssnare, mellan artist och publik.

I samband med min beskrivning av metod, bearbetning av intervjuerna samt min autoetnografiska beskrivning vill jag ta upp forskningsbegreppen validitet och reliabilitet.

Ryen (2004: 138-139) skiljer på intern validitet respektive extern. Den interna handlar om forskarens sökande efter djupare förståelse av fältet som hen undersöker, samt strävan att stärka orsakssammanhang i och med finna och förkasta avvikande exempel. Den externa validiteten handlar om huruvida orsakssammanhanget går att finna även i andra miljöer, det vill säga om det är möjligt att generalisera. Begreppet reliabilitet handlar om huruvida forskningen är reproducerbar eller återges av samma forskare vid andra tillfällen eller av andra forskare.

Utifrån denna beskrivning vill jag hävda att jag kan styrka den interna validiteten av min studie, då jag har sökt en bred och djup förståelse av ämnet, samt även undersökt olika jämförelser och tolkningsunderlag. Den externa validiteten och reliabiliteten får gärna framtiden utvisa. Det finns som jag har nämnt tidigare litet forskning kring denna fråga och det har därför varit svårt att hitta helt jämförbara studier som granskningsunderlag. Därmed kan min studie sägas bidra till ökad kunskap inom ämnesområdet.

I en undersökning som denna med ett mindre antal intervjupersoner som får agera fallstudier har jag funderat över vilka slutsatser som kan dras av materialet och resultaten. I och med antalet intervjuer sökte jag inte att generalisera resultaten, utan jag önskade finna gemensamma teman bland dessa informanter samt min egen autoetnografi. Dessa kunde då peka på betydelsen för barnet/barnen, samt innebörd och konsekvenser i fostran och under uppväxten. Bearbetningen och analysen av materialet visade att kategorier var lätta att urskilja samt att de var i stort sett helt överensstämmande med varandra. Det tyder därmed på att jag har ringat in relevanta frågeområden samt ställt följd- och fördjupande frågor utifrån studiens syfte. Det är med glädje jag presenterar och visar dessa teman samt deras innehåll.

Resultat

Jag kommer här att beskriva den empiri jag erhöll från intervjuerna samt min autoetnografiska skildring. Inledningsvis beskriver jag kort informanten och hens familje/boendestatus samt tidslängd för respektive intervju.

Presentation av informanterna

Informant A - Maria

Maria är mamma till en son som är 6 år. De bor i en större norsk stad. Maria kommer från Norge, och sonens pappa är från Kuba. Intervjun varade i ca 50 minuter.

Informant B - Anna

Anna är mamma till en son som är 16 år. De bor i större stad i Sverige, sedan fem månader. Tidigare levde de i en medelstor stad i Sverige i 16 år. Anna kommer från Bisjkek, som är huvudstad i Kirgizistan. Hon har bott i Sverige i ca 18 år. Sonens pappa är från Sverige. Intervjun varade i ca en timma.

Informant C - Rufus

Rufus är pappa till tre barn; två söner, som fyller 12 respektive 10 år i år samt dotter 2 år i år. De bor i en större stad i Sverige. Rufus kommer från Angola, och har bott i Sverige ca 19 år. Pojkarnas samt flickans mammor är från Sverige. Sönernas mamma och Rufus levde tillsammans i sex år. Dotterns mamma och Rufus är särbos. Intervjun varade i ca 30 minuter.

Informant D - Jeanette

Jeanette är mamma till en dotter på 3 år. De bor tillsammans i en medelstor stad i Sverige. Dotterns pappa är från Kuba. Beskrivningar från autoetnografisk skildring.

Temman

Jag har valt att presentera empirin från de fyra informanterna utifrån de teman som framkom under bearbetnings- och tolkningsarbetet. Temana som följer beskriver vad informanterna förmedlar till sitt/sina barn, samt visar på de förhoppningar de har om innebörd och konsekvenser av den tvärkulturella fostran och uppväxten.

Kontakter

Ett tydligt tema är kontakter med familj, släkt samt med andra från samma land. Maria beskriver att hon och sonen har haft viss kontakt med farföräldrarna men det blir mest prat och tjat om när de ska komma till Kuba. Det är viktigt för Maria att berätta för och tala med sonen att han har släkt på Kuba, och han gillar att han har farföräldrar där. Sonen är med och pratar med farföräldrarna via dator. Om han inte känner för det just då behöver han inte, och ibland vill han och då är han med. I Norge har Maria viss kontakt med kubansk kultur, genom en del med musik och dans.

Anna uttrycker att hon har kontakt med en del av pappans släkt. De har stöttat mamman och sonen, och har alltid varit väldigt rara och fina. De träffar släkten i Småland varje sommar, och hälsar på varandra.

För Rufus är kontakter att han försöker presentera kultur, som matkultur, när de är med vänner och umgås med barnen exempelvis vid födelsedagsfester, Angolas självständighetsdag, och träffar med kompisar tex med picknick. Rufus och sönerna har kontakt med hela släkten i Angola, såsom farfar, farbröder och en massa kusiner. Nu för tiden när det finns internet så är det bara att ringa, och det är lätt via Facebook eller Skype. Pojkarna sitter och lyssnar, tittar och hälsar. Rufus brukar även ha kompisar och släkt som kommer på besök hemma, och pojkarna vet att de har släkt utanför Sverige. När de får besök är de mest ute och blir "turist" beskriver Rufus.

Positivitet

Maria och Anna beskriver båda att det är viktigt för dem att hålla och uttrycka en positiv bild av pappan inför sitt barn samt landet i stort.

Maria säger att det är viktigt för henne att Kuba är något positivt för och inför sonen. Anna säger att det var extremt viktigt för henne att inte skuldbelägga eller smutskasta sonens pappa, att inte säga något negativt. Hon önskade förmedla och ge en mer neutral bild. Det var viktigt dels i syfte att ha ett öppet sinne samt dels för deras historia. Det förhållningssättet har Anna om allt i sonens liv - att det inte är hon som ska påverka honom.

Jeanette beskriver att hon känner att det är viktigt att hon förmedlar en saklig beskrivning till dottern, utan tillbakahållanden eller överdrifter. Hon tänker att det knyter an till dotterns identitet, och självklart vill ge och skapa de allra bästa förutsättningar för dotterns självkänsla och självförtroende.

Berätta om och prata om pappa

I nära relation till att hålla en positiv bild är att berätta om och prata om pappa, vilket både Maria och Anna beskriver. Maria är tydlig till sonen och andra barn, såsom på sonens skola, att sonen har en pappa och att han bor långt bort. Hon visar på ett band till pappa. Det är viktigt att säga och att sonen vet att han har en pappa, även om han inte finns där fysiskt. Det är även viktigt att sonen vet att pappan inte drog på grund av sonen. För ca två år sedan sa sonen att han visste, eller hade kommit på, varför pappa åkte - 'Det var för att han ville vara med sin mamma'. På så sätt hade han kommit fram till en förklaring. Maria har berättat för sonen att pappa har flera barn men att han inte bor inte med någon av barnen, vilket var bra för sonen att höra och veta. Ett tag var det ett tema för sonen att han inte hade någon pappa. Maria pratade om olika sätt att ha pappa, och olika föräldrapersoner.

Utseende och etnicitet

Utseende och etnicitet är ett tema där Maria uttrycker att hon har beskrivit för sonen att man kan vara förälder och barn, och se olika ut. Barn på sonens skola har frågat 'Är du hans mamma?'. Maria berättar typiska saker om Kuba för sonen. Han undrade hur människor ser ut på Kuba och hon berättade att det finns alla färger.

Jeanette beskriver att en vän uttryckte 'Hon blir ju svenne!', om dottern. Det fick Jeanette att ytterligare tänka på sin dotters uppväxande med henne som mamma född i Sverige och dotterns pappa från Kuba. Jeanette upplever att uttalandet signalerar ett flertal faktorer såsom identitet, såväl kulturell som emotionell, samt socialisering och kultur.

Barnets syn på sig själv, och att veta vem man är

Kopplat till det föregående tema är barnets syn på sig själv, och att veta vem man är. Anna beskriver att det hon tyckte var viktigt under sonens uppväxt är sonens familjehistoria, så att han vet var han kommer ifrån. Sonen känner till släkten i USA och i Ukraina, och han har fått berättelserna - om skogen, fastigheterna, och dess historia, med splittringar. Det Anna tyckte var viktigt för sonen var historien, så han vet var han kommer ifrån, och vem som är hans pappa.

Jeanette beskriver att det som utåt sett är visuellt synligt och tydligt som signal på att hennes dotter har delvis ett annat ursprung än det svenska är hennes hudfärg och hår. Det var nyligen, alldeles för några veckor sedan som dottern själv tog upp sin fina färg med orden 'Brun, som jag är'. Sitt hår, med skruvande lockar, hade hon redan tittat på, provat att dra litet i och pratat om, för omkring ett år sedan. Jeanette menar att vårt utseende påverkar synen på oss själva, hur vi ser på oss själva samt kopplat till det hur vi mår - vår självkänsla och självförtroende. När hon tänker på dotterns attribut är det hur fina de är, och en stark känsla att hon önskar och hoppas att dottern även känner på det sättet och kommer fortsätta att göra. Kopplat till eventuella eller kommande likheter med sin pappa och den kubanska kulturen, förutom visuella som Jeanette beskrev tidigare, har hon funderat kring exempelvis att prata i sömnen. Det kan Jeanette tänka är ett drag från pappan, mer än intresset för att dansa då dessa är hon till 100% säker på härrör från henne beskriver hon skämtsamt.

Acceptans, förståelse och tolerans

Anna beskriver även att acceptans, förståelse och tolerans för olika och andra människor har kommit från mammans kultur till sonen.

Genom samtalet med Anna och hennes beskrivning av sin uppväxt och sina rötter förstår jag att detta har skett genom eller tack vare hennes bakgrund från sitt hemland med många kopplingar från olika länder och olika traditioner. Dessa har gett Anna som hon uttrycker det 'en blandad kulturell identitet', som på så sätt har lett till synen på andra, vilken har förts vidare till sonen.

Inga konstiga frågor, vara ärlig och att följa barnen

Det finns en naturlig hållning hos informanterna att barnen vägleder deras samtal - inga konstiga frågor, vara ärlig och följa barnen. Maria beskriver att hon är tydlig till sonen att han kan fråga om vad som helst; om pappa, om Kuba, och att det inte finns något som är konstigt att fråga om. Sonen går och funderar på det som de har talat om och det kommer fram litet senare. Maria följer sonen i hans ålder och förståelse i vad hon berättar; vad, när och hur. Sonen har fått visa an och leda, vad som är dags att berätta eller beskriva. Det är sonen som startar samtal, via det han funderar på. Maria vill inte ljuga eller pynta, eller få något att verka som det inte var eller är, utan försöker att vara ärlig med sonen. Hon önskade att pappan skulle ha berättat för sonen om Kuba, prata spanska, spela musik. Det var dock inte så mycket kultur från pappan som hon känner till. Maria tror på att inte så mycket säga att 'det här är från pappas land' utan mer att när man ser eller hör något, tex en sång, så har man igenkänning.

Musik, dans och sång

Ett ytterligare tema som är tydligt och inspirerat är musik, dans och sång. Maria beskriver att hon spelade mycket musik för sonen, innan han föddes. Därbland mycket kubansk. Hon frågade sonen för ca ett halvår sedan om han kände igen en sång som de spelade allra mest och senast för ca ett år sedan, och det gjorde han. Sonen har några kubanska rytminstrument. Han gillar att dansa, vilket han har efter mamma, beskriver Maria med glimten i ögat. Jo, visst pappan dansar, men hon har dansat sedan hon var liten. Sonen håller på med dans och tycker att det är kul med musik. Så han har något av kärnan, som Maria beskriver det.

Anna berättar att när hon växte upp sjöng alla - mormor, morfar och mamma. Det är traditionellt, och man sitter på soffan och sjunger tillsammans. Anna sjöng ryska sånger varje kväll när sonen skulle somna. Han sa 'Men mamma du sjunger så dåligt och det är så tråkigt att jag har inget val än att somna'.

Rufus beskriver att det finns inte så mycket sånger som portugisisk kultur i Sverige, inte som det gör kring spansk eller engelsk kultur. Rufus spelar musik hemma som de lyssnar på, och pojkarna brukar också ha på musik i bakgrunden. Sönerna har följt med på olika fester där de har hört musik och har sett pappa dansa, och dansat själva. Det har de exempelvis gjort på födelsedagsfester, Angolas självständighetsdag eller vid träffar med kompisar tex med picknick.

Språk och läsning

Ett område som jag funderade över före samtalen med informanterna var språk och frågor kopplat till detta. Det är ett ämne som de pratade om, vilket bildar temat språk och läsning. Maria berättar att sonen vet att de pratar spanska på Kuba. Hon och sonen har en del kontakt där de bor i Norge med spankstalande från Mexiko och Spanien. Så sonen var uppmärksam på detta. Maria lärde honom att räkna till tio, så när andra frågade om han kan något på spanska sa han 'Ja!' och började räkna. Han kan även några fraser, såsom 'Tack'. Maria har märkt att sonen känner igen att spanska talas och har en känsla för språket, och hon funderar på att han eventuellt ska lära sig i skolan.

Anna beskriver att hon pratade endast ryska med sonen när han var liten, och svenska talade han endast på förskolan. Detta gjorde enligt Anna att han blev utanför, och sonen slutade att prata ryska med henne. Han var 4-5 år när han pratade uteslutande svenska och under uppväxten ville han inte lära sig ryska. Sonen har spenderat alla somrar med mormor sedan han blev större och där har han lärt sig ryska. Idag är sonen ledsen att han inte kan ryska och han säger till Anna 'Varför har du inte gett mig mer ryska?'. Sonen tänker att han ska lära sig ryska framöver. Vad gäller barnböcker hade Anna många barnböcker och sonen hörde många ryska sagor. När han var 4-5 år lärde hon honom att läsa på svenska. Sonen ville läsa själv, och för henne, och då blev det mer att han läste svenska böcker. Anna lärde sonen ryska alfabetet, där han lärde sig bokstäverna men kunde inte få eller sätta ihop dem. Det som hon tänker språket ger är att vi formulerar våra tankar med språk, och vad det blir för slutresultat av ens tankar. Analys påverkas mycket av språket. Enligt Anna får språket sonen att tänka i andra banor, breda ut hans sortiment, hans förmåga att formulera sina tankar, och berika honom. Språket är mer en mental process och tänkande, det vill säga inte endast kommunikation.

Rufus berättar att när äldsta sonen föddes tänkte han; 'Vad kan jag lära honom?'. Det första Rufus tänkte på med kultur var språket - som gör att vi tycker att vi har något gemensamt i kultur, och förståelse. Det var mest språket som Rufus tänkte att han skulle överföra till sina barn. Han brukade läsa en portugisisk saga eller sjunga en sång för pojkarna i syfte att sätta igång språket. När pojkarna var små brukade de göra mest på svenska, inte på portugisiska. Rufus beskriver att barnen förstår en del ord och kan en del ord på portugisiska. De kan inte så mycket dock att de kan föra en konversation, men de förstår en del av språket.

Jeanette beskriver att språk är ett annat stort och viktigt område som hon har förhoppningar om för sin dotter. Språk ser hon som kommunikation, livsmöjligheter och glädje, samt även som en beståndsdel i tillhörighet och skapande av identitet. Trots att Jeanette kan ytterst litet spanska önskar hon för sin dotter att hon ska lära sig. I en relation och situation med föräldrar med varsitt hemspråk hade hon önskat utgå från att båda språken skulle användas. Jeanette har även tänkt att dottern och hon ska och kan läsa barnböcker på spanska, och till viss del även sånger och ramsor. Jeanette beskriver att lära sig spanska och på vilket sätt det ska användas är ett val som dottern får göra när hon blir äldre, och det kan gärna vara ett ämne som de skulle kunna ta del av och utveckla tillsammans - att läsa och lära sig spanska.

Matkultur

Matkultur är ett tema som informanterna diskuterar. Maria berättar att sonen älskar mango. Mango och avokado är det mycket på Kuba har hon berättat för honom, och hon har beskrivit för honom att 'Om du äter mango, avokado, ris och bönor, så klarar du dig på Kuba.'

Anna beskriver att sonen har påverkats av maten. Han älskar mormors mat. Han blev påverkad av vissa maträtter som han tycker om såsom ryska och kinesiska maträtter från Asien. Anna blev påverkad av rysk, kinesisk och kirgizisk mat under uppväxten, och sonen är helt klart influerad av den maten också. Innan sonen åker till mormor på sommaren gör han beställning 'Det här och det här och det här ska vi äta mormor'.

Rufus beskriver att han älskar att laga mat. Barnen gillar dock inte maten hemifrån, och han försöker därmed anpassa maten efter dem och även få dem att äta maten han lagar. Rufus älskar särskilt att laga mat från andra länder. Han brukar säga att köket är som en forskningsplats för honom. Han blandar smak och dofter, provar olika och nya saker. Det finns en grund från det angolanska köket - när man ser det, känner dofter. Han har en nyfikenhet, 'Vad händer om jag gör så?', 'Vad händer om jag blandar med det?'. Rufus beskriver att det finns en grund i matkultur från Angola. Det finns mycket att hämta då Angola är ett stort land med ungefär tio olika språk och olika stammar. Även olika dialekter beroende på var man befinner sig. Det blir olika mat, olika dialekter, och även olika normer.

Rufus har haft liberala föräldrar - att man ska behandla pojkar och flickor lika. Det är klart att det fanns synsätt i hemlandet - 'Flickor ska vara så, pojkar ska vara så'. Exempelvis brukade pojkar inte stå mycket i köket i hemlandet. Det tycker Rufus att han inte vill överföra till sina pojkar. Pojkar får vara i köket och laga mat också. Det gör Rufus, för det är så de bor och att sönerna får se det.

Traditioner

Kopplat till matkultur som Rufus beskriver är traditioner. Han berättar att det är vissa saker som är olika i Angola jämfört med Sverige. När det gäller pojkar i hemlandet gäller omskärelse. Rufus beskriver att det gjordes av tradition, ett religiöst sätt. Andra barn mobbar annars. Rufus tänkte om sina pojkar 'Vill de det?'. Han beskriver att de får avgöra själva. Släktingar har frågat honom och han sa att han kan inte göra det om sönerna inte vill, samt att föräldrarna måste vara överens. Det kan finnas press från släktingar, men man får bara förklara fint menar Rufus. Han och pojkarnas mamma diskuterade det i början när de bodde tillsammans. Även om Rufus hade velat kan han inte göra det utan att barnens mamma godkänner.

Resor

Resor är ett tema som knyter an till det första temat jag beskrev om kontakter. Emellertid är det en tydlig egen kategori som Maria beskriver som att sonen kan fråga om de skulle kunna bo på Kuba, och då har de pratat om standard på boende och kläder. Hon har beskrivit att det är enkla förhållanden men att de är oftast lyckliga, det är bara annorlunda. Maria har varit tydlig med att om de åker till Kuba så är det inte för att träffa pappa då det inte är troligt att han är där. I så fall kan de hälsa på farföräldrarna.

Rufus beskriver att han och sönerna, hela familjen, reser tillsammans. Pojkarna älskar resor, och de har rest utomlands och även mycket inom Sverige. Rufus försöker visa att det finns en jättefin värld där ute, som man kan lära sig av att se människor i andra länder. Även matkultur, samt att se hur människor betar sig i andra länder och kan jämföra med Sverige. Sönerna är väldigt sugna på att åka till hemlandet, och brukar fråga när de ska göra det.

Framtidstankar

Att resa kan vara en framtidsutsikt, och framtidstankar är ett tema som de fyra informanterna berättar om på följande sätt.

Marias framtidstankar handlar om att sonen är fri att välja samt tankar identitet. Maria vill väldigt gärna att sonen ska ha lust att vara med på konserter med kubansk musik, att ha lust att få med sig något av det kulturmässiga, att åka till Kuba någon gång. Att få veta vad det är och inte bara ha en bild i huvudet som kanske inte stämmer med verkligheten. Utifrån det ska han få välja själv, 'Det är för mig, det är inte för mig', beskriver Maria.

Maria önskar att sonen så småningom kan lära sig litet spanska så han kan ha en dialog som att skicka ett sms till farföräldrarna, så han har en relation till dem.

Maria kommer vara på sin vakt och se att sonen inte har alltför många kontakter som önskar att få någonting, och hon kommer att skärma av på ett bra sätt. Hon vill att han ska ha ett positivt förhållande till det. Maria och sonen har viss kontakt med kubaner, som de träffar emellanåt. Hon hoppas att han kan hålla kontakt med dem.

Maria önskar att sonen ska känna sig trygg att fråga om det är något han funderar på.

Det är inte viktigt att bli kuban i Norge utan det är att han vet litet vad det betyder, och vad Kuba är. Maria tänker att sonen gärna kan vara där en tur, och kan fortsätta säga att han är litet från Kuba. Eller som sonen säger 'Jag är norsk men min pappa är från Kuba'. Det är sammanfattningen av det - att han vet vad han kommer och härstammar från, och vem han är.

Annas framtidstankar handlar om önskan att sonen ska gå sin egen väg, samt att hon alltid kommer att finnas där. Anna önskar för sonen att han ska bygga upp sitt eget liv, och göra sina egna val. Hon finns för honom alltid, som bollplank. För henne är det viktigt att det är hans liv, att det är han som bygger det. Hon finns där oavsett. Anna vill inte tvinga honom, eller styra hans liv. Hon finns där mer som stöd, om han behöver det. Han ska inte leva hennes drömmar, utan ska göra sina egna val. Bättre att han gör sina egna misstag, inte hennes misstag. Oavsett hur gammal sonen är eller vad han gör i livet, är hennes hem alltid öppet för honom.

Anna önskar att det ska vara så att han inte behöver befria sig. Hon tänker som så att alla gör misstag, och det är bättre att han gör sina egna misstag än hennes misstag. Anna beskriver att hon kan berätta om sitt liv, om sina erfarenheter. Hur hon har upplevt det, och hon upplever på ett annat sätt. För oavsett vad hon berättar - hon tänker ibland på att hennes mormor har levt ett ganska tufft liv. Mormodern har berättat mycket men det var inte mycket som Anna kunde ta till sig. Ibland när hon erfar vissa grejer som hon tänker tillbaka, 'Nu fattar jag vad hon menade på riktigt', förut så 'Jaja, så är det'. Idag är det mer integrerat i Annas person, och nu tänker hon 'Det var ju väldigt klokt. Wow, hon visste! Det hon sa var verkligen rätt.'

Rufus framtidstankar handlar om människosyn. Han brukar säga till sina barn att man ska respektera vuxna, man ska hälsa. Man ska hälsa sina föräldrar när man kommer hem. Man ska vara snäll mot äldre och de yngsta. Rufus uppfostrar sina barn så som man vill att man själv ska vara mot andra. Detta kommer från honom både som individ och från tradition - man respekterar vad äldre säger, ska vara snäll mot de äldre och de yngsta. Det är så som Rufus blev uppfostrad.

Jeanettes framtidstankar handlar om frågor kring identitet och etnicitet. Jeanettes funderingar kring sin dotters kulturella bakgrund och identitet började i stort sett så snart hon visste att hon fanns i magen. Idag då dottern är drygt 3 år är det många tankar på vad som ska komma och hur det kan bli, såsom om och hur kontakten med hennes pappa kan komma att se ut, att de någon gång ska besöka Kuba, i syfte att bekanta sig med landet och dess traditioner och levnadssätt. Jeanette tänker att de kan skapa nya traditioner med utgångspunkt i det kubanska, i syfte att visa på traditioner och olika sätt att leva, exempelvis kring maträtter som en tydlig koppling. Jeanettes funderingar kretsar även kring vad hennes dotter kan tänkas vilja veta, vilka frågor hon ställer sig och kommer att ställa sig. Förhoppningarna och önskningarna för dottern är att hon ska fortsätta känna sig stolt och glad över den hon är.

Analys och diskussion

I detta avsnitt kommer jag att lyfta fram resultaten av empirin och koppla till litteraturstudien utifrån teoribakgrunden.

Inledningsvis vill jag återkoppla till frågeställningarna;

- Vad förmedlar föräldern till barnet/barnen?
- Vilka förhoppningar har föräldern kring innebörd och konsekvenser av den tvärkulturella fostran och uppväxten?

Resultaten av intervjuerna samt den autoetnografiska skildringen gav en beskrivning i teman som besvarar min första frågeställning vilket jag summerar med följande ledord;

- Kontakter med bland annat familj och släkt.
- Positivitet, att berätta om och prata om pappa.
- Acceptans, förståelse och tolerans. Inga konstiga frågor, vara ärlig och följa barnet.
- Barnets syn på sig själv och att veta vem man är, samt utseende och etnicitet.
- Traditioner, matkultur samt musik, dans och sång.
- Språk och läsning, resor samt framtids tankar.

Vad gäller den andra frågeställningen av föräldrarnas förhoppningar kring innebörd och konsekvenser av den tvärkulturella fostran och uppväxten kommer jag beskriva dessa i följande analys och diskussion utifrån aspekter av globalisering och mångkultur. Jag kommer även att belysa och analysera vad innebörden och konsekvenserna står för med hjälp av Fredrik Barths (1998) teorier med fokus på etnicitet och gränser, Mary Douglas (1966 a och b) om klassificeringar och kategorier, Benedict Anderson (1992) utifrån synen på nationalism, samt Anthony Giddens (1996) utifrån tankar om tillit.

Globalisering och mångkultur

James' och Prout's (2015: 64-65) beskrivning att det är en mångfald av vägar till mognad efter olika kulturella värderingar är en vacker och positiv bild av ett barns uppväxt, och kanske särskilda delar av mångfald när det gäller en tvärkulturell fostran. När det gäller globalisering och mångkultur instämmer jag i en av informanternas beskrivning och hållning, att processen är 'unstoppable', eller oundviklig, sett ur en positiv synvinkel.

Genom tiderna har olika teorier presenterats kring barn och utveckling såsom Ramsey et al. (2018: 41-42, 49, i Demir och Sümer, 2018) beskriver utifrån bland annat individuell-, familje-, samt kulturell nivå. I dessa teorier och beskrivningar ser jag barns och föräldrars roll och betydelse i anknytning och omhändertagande. Dels handlar det om föräldraskapet i sig med synen på bland annat familj och fostran, samt dels kulturella aspekter som man som förälder väljer att förmedla till sitt/sina barn. Det handlar med andra ord om två delvis olika delar av det tvärkulturella föräldraskapet - formen för föräldraskapet samt innehållet i socialiseringen.

Ett område i detta är synen på att kultur och föräldraskap skiljer sig beroende på en individorienterad respektive en grupporienterad kultur. Som förälder och vad man förmedlar till sitt/sina barn bör ha sin utgångspunkt i vilken kultur man själv är uppvuxen med samt befinner sig i. Detta blir särskilt intressant i min studie och kan sägas vara något av en kärna i förhållningssätt och vad man tar till sig och delar till sitt/sina barn. Det blir även flera parametrar inom denna fråga då det dels har att göra med föräldrarna sinsemellan, det vill säga den andra förälderns bakgrund, samt dels med den föräldern som jag har intervjuat som min informant.

Detta pekar på en komplex bild, och ändå visar resultaten på hur viljan, lusten och kärleken till barnen gör att föräldrarna med kloka och övervägda funderingar ger barnet exempelvis kontakter med familj och släkt, visualiseringar, samt ser vikten av barnets syn på sig själv och att veta vem man är.

Uppfostransstil, och berikande tvärkulturell fostran

Enligt Plöjel Westmoreland (2001: 11-13, 14, 75, 271, 274) gör vår mångkulturella värld att barn fostras utifrån olika kulturtillhörigheter, och därmed identitetsmöjligheter. Jag instämmer i författarens synpunkt att dessa egenskaper kan antas vara av värde i dagens och morgondagens mångkulturella samhälle. Då det inte så mycket handlar om att leva i, förstå eller integreras i en kultur eller i ett samhälle, utan ett mera mångkulturellt samhälle.

Betydelsen av föräldrars uppfostransstil, närvaro och omsorg är beskrivet i flera teorier. Att närvaro i uppfostran spelar in är kanske inte en förvånande aspekt. Det är dock intressant att se hur en förälder påverkar även utan sin fysiska närvaro genom det hen tidigare har förmedlat, samt vad den andra föräldern tar med sig och uppvisar gentemot barnet. Bland annat kan detta beskrivas genom informanternas teman som positivitet, samt att berätta om och prata om den andra föräldern.

Jag vill säga att detta har nära anknytning med stolthet och känsla av att en tvärkulturell fostran är berikande, samt att känna sig hemma i olika sammanhang, såsom ungdomarna i Plöjel Westmorelands (2001: 173-174) studie berättar om. Även Hylland Eriksen (2004: 159-160) bekräftar betydelsen av samhörighet och tillhörighet.

Detta är glädjande läsning såväl på ett individuellt plan som på ett samhällsmässigt plan med tanke på vår mångkulturella värld, då öppenhet och nyfikenhet verkar råda. Resultaten av min studie pekar på detta i temana acceptans, förståelse och tolerans, samt i att barnets ska gå sin egen väg och göra sina egna val.

Å andra sidan beskriver ungdomarna i Plöjel Westmorelands (2001: 173-174) studie ambivalens i identitetsprocessen. Jag förstår dessa funderingar och frågor som ungdomarna troligen ställer till sig själva, och som mognar fram under uppväxten. Emellertid ställer jag mig frågande till om man ska benämna och använda sig av begreppet 'dubbel identitet' som nämns? Det för tankarna till en splittrad bild, och uppfattning av barnet och av dess identitet.

Grundläggande behov i fostran och under uppväxt

Flera teorier och studier påpekar fenomenet och vikten av uppfyllnad av grundläggande behov såsom kärlek, trygghet och föda. Dessa ledord är tydliga och genomgående i informanternas beskrivningar såsom att det inte finns några konstiga frågor och att vara ärlig, samt kanske tydligast i de tydliga och ömsinta berättelserna i framtidstankar.

En ytterligare grundläggande faktor är att känna tillhörighet. Det för mina tankar till att det har betydelse att kunna se likheter i sin närmaste omgivning – att kunna identifiera sig med vilket kan ge en större trygghet. Giddens (1996: 84-85) beskriver detta genom modernitet och tillit, där vi människor har ett psykologiskt behov av att finna andra att hysa tillit till.

Detta kan sägas visa sig i informanternas beskrivningar av kontakter, positivitet, samt att berätta om och prata om pappa. Dessa teman signalerar behovet av trygghet och tillit, samt föräldrarnas önskan att skapa och erbjuda detta till sina barn.

Enligt Plöjel Westmoreland (2001: 129) framstår familjen som mycket viktig, och står för trygghet, gemenskap, respekt och lydnad.

Dessa faktorer kan spela in i socialiserandet, uppfattning om sig själv samt lärandet hur man umgås. Ledorden som trygghet och gemenskap med sin positiva laddning kan ändå skapa tankar om otillräcklighet för en förälder som kan ha två kulturer att balansera så att säga till sitt/sina barn.

Ett annat område som Plöjel Westmoreland (2001: 137, 146, 148) tar upp är olikheten att visa känslor, exempelvis glädje och stolthet från föräldrarnas sida gentemot barnen, och även frågan om auktoritet.

Detta kan man tänka sig har betydelse under fostran och bildandet av identitet, och kan ha inverkan på hur ett barn kommer att se på sig själv, samt även självförtroende och självkänsla.

Resultaten av Plöjel Westmorelands studie (2001: 139, 141, 271, 274) visar även att barn och ungdomar reflekterar över sin identitet och uppfostran, samt drar slutsatser av detta och tar till sig det som passar dem för sin egen person och framtid.

Jag skulle säga att resultaten, förhållningssätt i fostran och uppväxttid, kan sammanfattas genom dessa kärnord – att uttrycka kärlek till barnen och att visa att de är viktiga.

Språk

Flera studier visar på språkets betydelse och roll i socialisering samt i identitetsskapande processer. Språket stärker dessa samt lär ut normer och värderingar, samt skapar gemenskap och samförstånd och därigenom stärker det självbild och självkänsla. Till och med att en tvärkulturell bakgrund kan ge lingvistiska fördelar (Wellros, 1998: 13-15, 154-155; Plöjel Westmoreland, 2001: 176; Rapport från ASLA, 2014: 7; Singla, 2015: 110).

Språkets stora och betydande roll märks även i informanternas beskrivningar vad gäller barnens uppväxt, samt deras samtal och interaktion. Föräldrarna beskriver hur de har funderat över denna fråga, hur det har sett ut under barnens uppväxt samt såväl föräldrarnas som i vissa fall barnens förhoppningar om språk och dess användning i framtiden.

Kategorier och klassificeringar

Utifrån Douglas (1966 a: 13-14, 143, 197 och b: 47-49) och Wellros (1998: 13-14) resonemang kring kategoriseringar och klassificeringar kan vi se att barn i en tvärkulturell uppväxt troligen ses och bemöts utefter en kategori som görs upp av den/de personer som möter dem, om utseendet är ett annat än de flestas eller avviker mot det förväntade. Frågor som kan ställas under tankeprocessen med att skapa kategorin kan vara; Var kommer hon/han ifrån? Var kommer

hennes/hans mamma eller pappa ifrån? Är det hennes/hans mamma/pappa? Är hon/han adopterad?

Dessa frågor inkluderar informanternas beskrivningar av utseende och etnicitet, som berättar om hur man ser ut och hur man förväntas se ut, vad det exempelvis innebär att en förälder är mörk och en förälder är ljus.

En ytterligare aspekt från Douglas (1966 b: 47-49) är hennes tanke att en anomali måste hanteras, då den skapar oro eller ångest, antingen genom att omdefiniera kategorier eller att skapa nya.

Detta kan jag se som en del i tankeprocessen jag beskrev ovan över hur vi söker göra kategoriseringar för att beskriva och klargöra vår omvärld, även om det känns missvisande att kalla ett barn för en anomali.

I en förlängning av Douglas (1966 a: 13-14, 143, 197) beskrivningar om klassificeringar kan jag se temat musik, dans och sång, som bland annat ett sökande att göra kategoriseringar och söka ordning i vårt sociala liv. Då tänker jag exempelvis på att spela en viss typ av musik eller sjunga särskilda sånger, samt även kategoriseringar från andra på att ett barn med en förälder från en annan kultur automatiskt ses som att inneha vissa färdigheter såsom exempelvis att dansa.

Nationalism och identitet

Barnet kan även ha egna funderingar kring var hon/han hör hemma, vilken kultur känns mest som sin egen? Om det går att avgöra. I detta kan även ingå tankar kopplade till utseende – vem känner jag mig mest som – den ena eller den andra föräldern?

Detta kopplar till Hylland Eriksens (2004: 121, 130) beskrivning att det inom antropologiskt tänkande finns två typer av natur – den inre och den yttre. Den inre står för mänsklig natur och den yttre för den miljö som omger oss och som vi är en del av.

Det är en tankeväckande skildring som ger en ny vinkling och insikt hur begreppen kan ses samt innebära i en praktisk mening.

Denna diskussionen berör Andersons (1992: 21, 22, 23) beskrivning av nationalism och den föreställda gemenskapen. Utifrån detta resonemang kan nationalism, såsom svenskhet, ses som en form av identitet och vara oberoende av geografiskt land.

Det kan därmed passa in för barn med en tvärkulturell bakgrund. Vilken identitet och i någon mån nationalism eller nationell identitet en individ upplever eller bekänner sig till kan således sägas formas utifrån såväl dessa frågor i kombination med barnets individuella uppväxtmiljö med de närmast närvarande samt även av omgivande kulturella faktorer.

Etniska grupper och gränser

Barths (1998: 9, 10, 15-16) intresseväckande beskrivning av gränser och etniska grupper får mig att fundera över hur detta förhållande ser ut i en föräldra-barn-kontext. För det första kan jag applicera hans teorier på den inledande relationen mellan två människor från olika kulturer. De har på något sätt rört sig över gränser i mötet med varandra eller för att mötas. Där har de haft med sig sina distinkta kännetecken för sin etniska grupp. Emellertid kan jag tänka mig att intresset som finns i att besöka och möta en person från en annan kultur gör att dessa särdrag snart kan ta intryck och inblandning av den andra individens. Kvarstår gör, enligt Barths (1998: 10) resonemang det etniska systemet var individerna kom ifrån, de går inte under med anledning av förflyttningar och resor över dessa gränser.

Vad kan sägas om barnets etniska tillhörighet i en förlängning av Barths (1998: 9) beskrivning? Får barnet en egen etnisk grupp med egna kännetecken? Där tänker jag att barnet både får från sin/sina föräldrar och gör egna. Kanske till och med en egen etnisk tillhörighet, såsom berättelser som Van Reken (i Bell-Villada et al., 2012: 43) beskriver att vi kanske kan komma att tolka kultur som en delad erfarenhet så väl som en delad nationalitet eller etnicitet - och att finna nya vägar att överbrygga gränser.

Informanternas beskrivningar i temana resor, matkultur samt traditioner visar på hur etniska grupper båda upprätthålls och delvis förändras eller läggs till, genom nya upptäckter och intryck. Det är utmärkta exempel på vad Barth (1998: 9, 10) säger om att social interaktion utgör grunden för ett socialt system.

I linje med detta beskriver Barth (1998: 15-16) att etniska grupper kvarstår endast som en enhet då särdrag är tydliga eller markeras, det vill säga kulturella olikheter.

Med detta resonemang ser jag det som att föräldrarnas etniska grupper kvarstår och en tredje skapas tack vare barnets egna förhållande som bärare av tvärkulturell identitet.

Det får mig att tänka på beskrivningen av Wu Shu-Hsien (i Bell-Villada et al., 2012: 332) där en kvinna uttryckte att hennes etniska tillhörighet eller kultur består i att hon har tagit det bästa från varje kultur och format den till sin egen.

Avslutande syntes, och förslag till framtida forskning

Denna litteraturstudie och analys av teoriansknytningarna samt empirin har visat att kulturen ett barn växer upp i spelar in för fostran och identitets- och socialiseringsprocessen. Utöver de faktorer jag har tagit upp och diskuterat vill jag framföra att det finns även annat som spelar in och deltar under uppväxten. Dessa kan exempelvis vara föräldrarnas utbildningsnivå, social och ekonomisk status samt religiösa och politiska aspekter som har betydelse för barn och föräldrar vad gäller fostran och uppväxten. Likaså är det av vikt att betänka att förmedlingen av kultur i denna studie är på ett individuellt plan samtidigt som kultur ofta ses komma från och stå för ett samhällsligt perspektiv. Med det sagt är det värdefull kunskap som har framkommit om tvärkulturell fostran och föräldrars förhoppningar om den för barnets/barnens fostran och uppväxt.

Kulturen har visat sig i mångt och mycket prägla förhållningssättet i fostransfrågor, där föräldrarnas bakgrund vad gäller kultur spelar en betydande roll. Jag vill beskriva det som och parafrasera med uttrycket – more is more.

Jag tänker gärna på vad en av informanterna uttryckte, att vår identitet påverkas av olika saker som vi är intresserade av och delaktiga i. Vi blir delar av kultur som vi väljer att ta in, att utveckla. Fostran, identitet och etnicitet är därmed inte fasta utan föränderliga. Denna beskrivning gör även Hendry (2016: 301) där hon ser identitet som bestående även av egna val, förutom att den speglar ens uppväxt. Valen menar hon har fått en större roll i och med att kultur och idéer har fått en ökad spridning genom vår globaliserade värld.

Det är en intressant tankegång att identitet och etnicitet på ett sätt är flödande eller flytande. Inte som i betydelsen osäkerhet, utan att de kan förändras och byggas på. Det för mina tankar till hur vi både blir formade av betydelsefulla och nära under uppväxten samt formar själva utifrån våra erfarenheter. Mina tankar och funderingar på bebisen jag väntade för cirka fyra år sedan får mig att se hur dessa har ett kulturellt inslag utifrån ursprung redan från början, när Agnes fanns i magen. Jag ser det som att den kulturella och sociala resan börjar före vi har sett våra barn, före de finns framför oss.

Begreppen socialisering och etnicitet får en ytterligare aspekt när man ser fall som har tagit en annan väg än vad det först var tänkt eller utsett att ske. I filmen 'Den andra sonen' (Lacombe & Berdugo, & Lévy: 2012) skildras två unga män, den ene israel och den andra palestiniere, som upptäcker att de har blivit förväxlade när de föddes. Självfallet en omtumlande upptäckt och upplevelse. Flera frågor uppstår kopplat till detta, såsom arv och miljö, natur och kultur, samt vad hade blivit annorlunda?

I vår samtid där mångkultur är en rådande beskrivning av vårt samhälle, och frågor av olika karaktär får olika utrymme och diskuteras. Förra våren fattades det i Danmark beslut om lag mot ansiktstäckande kläder, vilket berör bland annat burka och niqab. Oavsett hur man ser på bärandet av vissa kläder och vilka åsikter som finns kring detta, funderar jag över hur kläder påverkar vår bild av oss själva, vår identitet, visar eller är yttringar på vår identitet, samt i detta fall hur förbud har inverkan på detta. Frågan är en annan än det som har varit föremål för uppsatsen, och denna aspekt kan vara ett område för fortsatta studier.

För vidare undersökningar till framtida forskningsområde skulle det även vara intressant att studera barnens egna uppfattningar och erfarenheter. Som undersökningsmetod skulle det vara passande och lämpligt med såväl intervjuundersökning som deltagande observation i syfte att få del av deras beskrivningar samt 'hands on'-intryck. Ett ytterligare område att studera kan vara hur en ny relation eventuellt inverkar på att eller hur den andra förälderns kultur förmedlas till till barnet/barnen.

En reflektion under arbetets gång med koppling till min privata kontext är att föräldrar med svensk kultur i uppfostransfrågor visar sin kärlek till barn mer utifrån prestation, det vill säga på ett sätt villkorad, jämfört med föräldrar från en grupporienterad kultur som generellt visar en mer ovillkorlig kärlek. Detta har fått mig att fundera kring hur jag interagerar med min dotter utifrån dessa aspekter.

Det som slår mig som helhet är att barn från en tvärkulturell uppväxt inte bara får med sig två kulturer, två förhållningssätt på uppfostran – de skapar även sin egen kultur som en förlängning både på de kulturer de har fått eller anammat, och den egna tvärkulturen som de formar utifrån denna bakgrund.

Det leder i sin tur till att deras barn uppfostras vidare, som ungdomarna i Plöjel Westmorelands studie (2001: 236) beskriver;

”...fostra till en god självförolit och en god självkänsla, till respekt och tolerans för olikheter så att morgondagens värld blir en smula lättare att leva i än dagens värld.”

Referenser

Anderson, B. (1992). *Den föreställda gemenskapen. Reflexioner kring nationalismens ursprung och spridning*. Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg.

Barth, F. (Red.). (1998). *Ethnic Groups and Boundaries. The Social Organization of Culture Difference*. Waveland Press, Inc.. Long Grove, IL., US.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB. Stockholm.

Denzin, N. K. (2009). *Qualitative Inquiry Under Fire. Toward a New Paradigm Dialogue*. Left Coat Press, Inc., Walnut Creek, California.

Douglas, M. (1966 a). *Renhet och fara. En analys av begreppen orenande och tabu*. Bokförlaget Nya Doxa. Nora.

Douglas, M. (1966 b). *Purity and Danger. An analysis of concept of pollution and taboo*. Routledge and Kegan Paul, New York.

Emerson, R. M., Fretz, R. I. och Shaw L. L. (2011). *Writing Ethnographic Fieldnotes*. The University of Chicago Press, Chicago.

Giddens, A. (1996). *Modernitetens följder*. Studentlitteratur AB, Lund.

Hendry, J. (2016). *An Introduction to Social Anthropology*. Palgrave. Macmillan Publishers Limited. London.

Hylland Eriksen, T. (1999). *Små platser – stora frågor. En introduktion till socialantropologi*. Bokförlaget Nya Doxa. Nora.

Hylland Eriksen, T. (2004). *What is Anthropology?*. Pluto Press, London, Great Britain and Ann Arbor, USA.

James, A. och Prout, A. (2015). *Constructing and Reconstructing Childhood: Contemporary Issues in the Sociological Study of Childhood*. London: Routledge.

Kvale, S. och Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB, Lund.

Lai Yick Tung, E. (2015). *Multicultural Parenting in South Korea*. MA International Cooperation. Graduate School of International Studies. Seoul National University. Seoul, Korea.

Plöjel Westmoreland E. (2001). *Tvärkulturell fostran. Svensk-italienska ungdomars erfarenhet av att växa upp med två kulturer*. Pedagogiska institutionen, Lund.

Rapport från Svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap ASLA:s symposium - Språk och identitet. Södertörns högskola 8-9 maj 2014. Red. Linda Kahlin, Mats Landqvist och Ingela Tykesson. Södertörns högskola, Huddinge.

Ramsey, M. A., Moran, K. M., Pubal, A. G. och Gentzler A. L. (2018). Parent-Child Relationships and Happiness Across Cultures. Kapitel 3, sid. 41-54, i Demir, M. och Sümer N. (2018). *Close Relationships and Happiness across Cultures. Cross-Cultural Advancements in Positive Psychology 13*. Springer International Publishing AG, part of Springer Nature 2018.

Ryen, A. (2004). *Kvalitativ intervju - från vetenskapsteori till fältstudier*. Liber AB, Malmö.

Selin, H. (2014). *Parenting Across Cultures. Childrearing, Motherhood and Fatherhood in Non-Western Cultures*. Springer Dordrecht Heidelberg New York London.

Singla, R. (2015). *Intermarriage and Mixed Parenting. Promoting Mental Health and Wellbeing: Crossover Love*. E-book. Palgrave Macmillan.

Van Reken, R. E. (2012). Cross-Cultural Kids: The New Prototype. I Bell-Villada G. H., Sichel, N., Eidse, F. och Neil Orr, E. (2012). *Writing Out of Limbo. International Childhoods, Global Nomads and Third Culture Kids*. Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, UK.

Wellros, S. (1998). *Språk, kultur och social identitet*. Studentlitteratur AB, Lund.

Widerberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Studentlitteratur AB, Lund.

Wu Shu-Hsien, A. (2012). Global Nomads: Cultural Bridges for the Future. I Bell-Villada, G. H., Sichel, N., Eidse, F. och Neil Orr, E. (2012). *Writing Out of Limbo. International Childhoods, Global Nomads and Third Culture Kids*. Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, UK.

Filmreferens

Lacombe, V. & Berdugo R., & Lévy L. (2012). *Den andra sonen*. Frankrike: TriArt Film.

Bilaga 1

Intervjuguide

Följande intervjuguide formulerar jag utifrån ett antal teman. Intervjuerna har därav formen av semi-strukturerade samtal.

Var kommer du respektive ditt barns/dina barns andra förälder ifrån, vilken bakgrund?

Hur ser du på att ni kommer från olika kulturer i relation till barnet/barnen?

Vad tar du med dig från barnets/barnens andra förälderns kultur?

Följdfrågor; när det gäller exempelvis

- språk
- firande av högtider
- eventuell religion och utövande av denna, såsom dop och konfirmation eller annat
- mat
- sånger och böcker
- resor
- interaktion med eventuell övrig familj och släkt

På vilket sätt manifesteras, det vill säga visas och uttrycks, detta på?